

He inoi tenei ki nga matua; kati te waiho i nga tamariki kia ngaua ana e te mate wehi nei e te wai-hakihaki.

KARO O TE MATE.

Mehemea ka horoia nga tinana ia ra, ia ra, ki te wai ki te hopi, ahakoa waiwera, ahakoa wai matao, kaore e pangia e te mate nei. Tena i ana timata i naianei. He kainga whai wai a Niu Tireni. Manaakitia te wai, te hopi, kaore nga kiri o nga tamariki e ngaua kinotia e te haki haki.

“HE KOTAHITANGA MO TE AO HOU.”

(By P. H. Tomoana).

E, tika ana kia whaia nga korero a o tatou hoa i whakaohoho nei i a tatou i roto i te pepa o Mei me Hume kua hori tata ake nei. E tiki ake ana au ki nga kupu tchutehu a Takuta Wi Repa o Te Araroa me Tutepuaki o Turanga e tono nei kia pera tatou a e whakaaraara nei i a tatou kei moe. E tautoko ana ahau i enei tu whakaaraara kia noho mataara tatou.

Me pehea koa e taea ai e tatou te whakatutuki i era whakaarotanga? Ehara i te mea he tikanga hou tenei reo karangaranga i a tatou kia penoi. Ehara hoki i te mea kei te he tenei reo me enei mahara, kaore, ko te ahuatanga tenei o nga tama o te wa me tona reo katonu. Te Tumanako he taonga no te wa. Kua kite katoa tatou i te ahuatanga o te heke me te piki, o te rahi me te iti, o te ora me te mate, o te marino o te tupuhi, me era atu tu ahuatanga hei whakariterite i nga taha e rua o ia ahua o ia ahua, engari ko etahi i kite whanui a ko etahi i kite whaiti. Ko etahi i hikoi whakamua, ko etahi i pahoke whakamuri. Ko etahi i tika ko etahi i parori.

Ko etahi i apo ko etahi i makoha. Otira ko enei wahi e taea te whakariterite ina tikina i nga kaupapa o tetahi wahanga o tenei mea o te aroha ki te iwi. Na te aroha ka whakakotahi nga kaumatua i roto i o ratou nei ra, e kapi nei nga ‘hihitori’ (history) i era korero.

Heoi taku e tiki atu ko Te Kotahitanga o nga tamariki o Te Aute Kareti, he tumanako no tatou e hoa ma me o tatou hoa kua wehe atu kia piki te iwi me nga ahuatanga i roto i nga reo karangaranga o te wa kia ‘whitiki’. Ina tonu a Hone Teimana a Sir Ngata a Archdeacon Hawkins a Anaru Tiwaka nga “poi” na ratou i kawe tuatahi tenei tikanga ki te aroaro o to tatou kaumatua o Hone Tatana. I tautokona ai e ia me tatou katoa, a i muri o tena ko Te Kotahitanga o nga Kaumatua me ta ratou pepa i huaina ai ko ‘Huia Tangata Kotahi! Kaore e taea te ki i he nga kaupapa i mate ranei te iwi i ana kaupapa. Engari me ki i moe taua i runga i te huamotanga o nga tai-whaka-te-maori. Otira kaore taua i te ware ki tenei whakatauki:—‘E ara ana te mata-hi-taua, e moe ana te mata-hi-tuna’.

(Taria te roanga).